

ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ ЕЛЕКТРОННИХ КОМУНІКАЦІЙНИХ ПЛАТФОРМ ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ: ДОСВІД ОКРЕМИХ ДЕРЖАВ

ШВЕЦЬ Олена Андріївна - студентка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»

КАНЦІР Володимир Степанович - доктор юридичних наук, професор кафедри кримінального права і процесу Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», професор

ORCID ID: 0000-0002-3689-4697

ПАЛЮХ Андрій Ігорович - кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінального права і процесу Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»

ORCID ID: 0000-0001-7413-6662

DOI 10.32782/LAW.UA.2020.3.22

У статті здійснено аналіз тлумачення та практики застосування такої сучасної технології, як режим відеоконференції (відеоконференцв'язок) у кримінальному процесі. Наведено приклади закріплення можливості використання, окрім таких технологій, здійснення дистанційного провадження, його законних підстав та особливостей правової регламентації в процесуальному законодавстві окремих держав, а також аргументована актуальність цього питання в умовах карантину, введеного в дію з метою запобігання поширенню інфекції COVID-19.

Ключові слова: відеоконференція, відеоконференцв'язок, дистанційне провадження, дистанційний допит, процесуальні дії в режимі відеоконференції на період дії карантину.

Постановка проблеми

У сучасних умовах, коли технології перебувають на постійному етапі змін та вдосконалення, для людей створюються нові, покращені способи комунікації, що полегшують уже звичний зв'язок за допомогою тих чи інших новітніх платформ, технологій (Microsoft Teams, Zoom Video Communications та інші). Особливо актуальною ця тема стала для всього суспільства, коли воно зіштовхнулося з абсолютно нови-

ми для нього умовами життя – під час пандемії та введення в дію карантинних обмежень, що запобігали б поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19). Окрім переходу до доволі незвичного для всіх способу комунікації, необхідно було вжити можливих заходів для забезпечення повноцінного функціонування сфер життєдіяльності держави та суспільства. Це питання особливо гостро постало стосовно правової регламентації здійснення судового провадження та реалізації відповідних процесуальних дій, у тому числі слідчих (розшукових) дій, судового розгляду.

Стан дослідження

До окремих аспектів проблематики застосування інформаційних, телекомунікаційних технологій, відеозаписувальних технічних засобів у своїх працях зверталися вчені: Г. К. Авдєєва, К. О. Архіпова, Е. К. Антонович, О. В. Баулін, В. В. Білоус, В. В. Бірюкові, О. Г. Волеводза, В. О. Голубєв, Д. В. Дабіжі, М. В. Карчевський, П. О. Литвишко, Є. Д. Лук'янчиков, Т. В. Михальчук, А. В. Молдован, Ю. Ю. Орлов, М. І. Пашковський, М. А. Погорецький, А. С. Рибченко, І. В. Рогатюк, В. М. Трофименко, А. С. Сизоненко, А. В. Столітній, О. С. Старенький, М. І. Смирнов, В. Г. Уваров, Д. М. Це-

хан, І. В. Черниченко, С. С. Чернявський, Н. В. Шульга та інші.

Метою статті є дослідження питання застосування формату відеоконференції у законодавствах окремих держав на різних етапах кримінального провадження, а також проблематика здійснення дистанційного провадження як під час карантинних обмежень, так і в звичайних умовах.

Виклад основних положень

У вітчизняному кримінальному процесуальному законодавстві, а також законодавствах іноземних держав, передбачена можливість прийняття рішення про проведення окремих слідчих інших процесуальних дій у режимі відеоконференції, якщо на етапах досудового розслідування чи судового розгляду, безпосередня участь особи унеможливується через ряд об'єктивних причин.

Використання такої технології, як відеоконференція, що в деяких державах застосовується доволі активно, є, відповідно, новітнім вирішенням актуальних проблем, сприяє забезпеченню перманентного доступу до правосуддя, комфортності online перебування, дозволяє сторонам брати участь у судовому процесі, який буде максимально наближений до звичних слухань у суді.

У багатьох державних і комерційних організаціях застосування відеоконференцв'язку приносить значні результати і максимальну ефективність, а саме:

- 1) знижує час на переїзди та пов'язані з ними витрати;
- 2) пришвидшує процеси ухвалення рішень в надзвичайних ситуаціях;
- 3) скорочує час розгляду справ у судах загальної юрисдикції;
- 4) збільшує продуктивність праці;
- 5) вирішує кадрові питання та соціально-економічні ситуації;
- 6) дає можливість ухвалювати більш обґрунтовані рішення за рахунок залучення за необхідності додаткових експертів тощо [1].

Практика дистанційного допиту є явищем поширеним та таким, що активно застосовується у кримінальних провадженнях державах світу. Свідок, у тому числі очеви-

дець події, може тимчасово або на постійній основі покинути населений пункт, у якому відбувається досудове розслідування, у зв'язку з тривалим відрядженням, відпусткою, переїздом і т.д. Виклик таких учасників кримінального судочинства для проведення допиту вимагає фінансових витрат і додаткового часу, що не може не позначитися негативно на ефективності розслідування [2].

Детально варто розглянути окремі аспекти правової регламентації дистанційного кримінального провадження в окремих процесуальних законодавствах.

Так, законодавство Естонії передбачає можливість дистанційного допиту за допомогою технічних засобів, у результаті чого показання допитуваної особи безпосередньо «видно і чути» в прямій трансляції, а також дистанційний допит можливо здійснювати опосередком комунікативних засобів зв'язку. Зазначається, що допит у цьому форматі можливий, якщо безпосередня присутність особи ускладнюється або потягне за собою надмірні витрати, а також якщо такий допит необхідний для захисту допитуваної особи [3].

Стаття 287 КПК Естонії містить положення про те, що свідок, який виступає під умовним іменем, повинен допитуватись по телефону, а питання такому свідкові ставляться через суддю. Суд може за клопотанням сторони або за власною ініціативою, прийняти ухвалу провести дистанційний допит або використовувати заслін (перегородку), що приховує свідка від обвинуваченого.

За наявності підстав, що передбачені у ст.69 КПК Естонії, допускається клопотати про проведення дистанційного допиту особи, яка перебуває в іноземній державі. У такому клопотанні зазначаються причина проведення дистанційного допиту, ім'я та прізвище допитуваного і його процесуальний статус, а також посаду, ім'я та прізвище особи, яка проводить допит [3].

У разі подачі клопотання про проведення аудіовізуального дистанційного допиту клопотання повинно містити підтвердження згоди допитуваного підозрюваного або обвинуваченого на проведення свого дис-

танційного допиту, у випадку подачі клопотання про проведення дистанційного допиту по телефону клопотання повинно містити підтвердження згоди допитуваного свідка або експерта на проведення свого дистанційного допиту. Дистанційний допит підозрюваного і обвинуваченого по телефону не допускається (ч.4 ст.468 КПК Естонії).

Про точний порядок дистанційного допиту особи, а також про необхідні для захисту допитуваної особи заходи домовляються між собою компетентні установи запитуючої та виконуючої держав (ч.3 ст.489-41 КПК Естонії).

Керує допитом представник компетентного органу запитуючої держави відповідно до процесуального закону своєї держави. При виклику на дистанційний допит слід керуватися процесуальним законом виконуючої держави. Допитуваний може відмовитися від дачі показань також на підставі процесуального закону виконуючої держави.

Компетентний орган виконуючої держави, що організовує дистанційний допит:

- 1) призначає і повідомляє час проведення дистанційного допиту;
- 2) забезпечує виклик допитуваного і його явку на допит;
- 3) несе відповідальність за встановлення особистості допитуваного;
- 4) несе відповідальність за виконання законів своєї держави;
- 5) у разі необхідності забезпечує участь перекладача.

Запис дистанційного допиту веде компетентний орган запитуючої держави, але додатковий запис може також вести і компетентний правовий орган виконуючої держави, а протокол аудіовізуального дистанційного допиту складає компетентний правовий орган виконуючої держави, а протокол дистанційного допиту, проведеного по телефону, складає компетентний орган запитуючої держави [3].

Відповідно до ч.9 ст.468 КПК Естонії, у протокол дистанційного допиту вносяться такі відомості:

- 1) час і місце проведення дистанційного допиту;
- 2) форма дистанційного допиту і назви використаних технічних засобів;

3) посилання на клопотання про допомогу, що стала підставою для проведення дистанційного допиту;

4) імена представників компетентних юридичних установ запитуючої та виконуючої держав, які брали участь у дистанційному допиті;

5) процесуальний статус допитуваної особи, її ім'я і прізвище, особистий код, а при відсутності останнього - дата народження, місце проживання або перебування і адресу, а також номер засобу зв'язку або адресу електронної пошти;

6) відмітка про роз'яснення допитуваному його прав;

7) підтвердження допитуваного про те, що він попереджений про відповідальність за відмову від дачі показань або за дачу завідомо неправдивих свідчень або про принесення ним присяги, що стосується свідчень, якщо такий обов'язок передбачається процесуальним законом.

Свідка і експерта до дистанційного допиту повідомляють про право на відмову від дачі показань, яке у них є відповідно до права виконуючої або запитуючої держави. Якщо особа, яка допитується, зобов'язана давати показання, але вона відмовляється від дачі свідчень або дає неправдиві свідчення, то виконуюча держава виходить з власних процесуальних норм (ч.5 ст.469-41 КПК Естонії).

Клопотання про депонування показань суди Естонії розглядають протягом п'яти днів після отримання клопотання (КПК Республіки Казахстан передбачає 24 години з моменту отримання такого клопотання) і при задоволенні клопотання призначає при першій же можливості час допиту, про що негайно доводить до відома прокуратуру і захисника [3].

Для допиту у судді викликаються прокурор, захисник, підозрюваний і свідок. За клопотанням свідка або прокуратури підозрюваний не викликається на допит, якщо перебування підозрюваного на допиті загрожує безпеці свідка. Виклик особи на депонування показань організує той учасник процесу, який клопоче про допит (це також передбачає і КПК Республіки Казахстан).

Важливо також зазначити, що неявка підозрюваного, який одержав повістку, не перешкоджає допиту, допит не проводиться, якщо прокурор або захисник, котрі отримали повістку, не з'являться з поважної причини і про це попередньо сповістять суд. Якщо на допит не з'явиться учасник процесу, який клопотав про допит, або якщо він не доставить до судді особу, про допит якої клопоче, то допит у судді попереднього слідства не проводиться [3].

Забезпечення технічними засобами необхідне і для такої процесуальної дії, як депонування свідчень.

Депонування показань свідка полягає в закріпленні свідчень у тому випадку, коли є підстави вважати, що його допит у більш пізній термін у ході досудового провадження чи судового слідства може виявитися неможливим через об'єктивні причини. Але визнавати цей вид допиту дистанційним не можна, оскільки допитувач і допитуваний знаходяться в одному приміщенні. Об'єднує ці два види допиту лише спосіб фіксації показань [2].

У КПК Естонії регламентація депонування свідчень міститься у статті 69-1, де вказано, що прокуратура, обвинувачений або захисник може клопотати про те, щоб особа, яка є свідком у кримінальному провадженні, була допитана у судді попереднього слідства, якщо предметом кримінального провадження є умисний злочин, за яке передбачено покарання у вигляді ув'язнення на строк не менше трьох років.

Суд задовольняє клопотання, якщо є обставини, що дозволяють зробити висновок про те, що пізніший допит свідка при судовому розгляді кримінальної справи може виявитися неможливим, або на свідка може бути надано вплив для дачі неправдивих свідчень. Незадоволення такого клопотання суд оформляє мотивованою постановою, яке підлягає оскарженню [3].

У КПК Республіки Молдова особливу увагу приділено використанню телеконференцзв'язку для дистанційного допиту з метою забезпечення безпеки свідка. Передбачено право свідка бути проінформованим про можливість допиту

за допомогою телеконференції зі зміною зовнішності і голосу (п. 5 ч. 12 ст. 90) [4].

Окрім цього, відповідно до ст.110 КПК Республіки Молдова, якщо є вагомі підстави вважати, що життя, недоторканність або свобода свідка, його близького родича знаходяться в небезпеці у зв'язку з наданими їм показаннями у справі про тяжкий, особливо тяжкий або надзвичайно тяжкий злочин, і якщо є відповідні технічні засоби, суддя може допустити, щоб цей свідок допитувався не за місцем розташування органу кримінального переслідування або в залі судового засідання, а за допомогою відповідних технічних засобів.

Допит свідка в таких умовах проводиться на підставі ухвали судді, за власною ініціативою або за обґрунтованим клопотанням прокурора, адвоката, відповідного свідка чи іншої заінтересованої особи. Допитуваному свідкові дозволяється повідомити іншу, ніж це є насправді, інформацію про свою особу, а справжня інформація вноситься в окремий протокол і зберігається в судовій інстанції в запечатаному конверті з дотриманням суворої секретності [4].

Згідно з ч.5 ст.110 КПК Республіки Молдова, свідок може бути допитаний за допомогою закритої телеконференції з такою зміною зовнішності і голосу, щоб його неможливо було впізнати. Обвинуваченому, підсудному, їх захисникам, а також потерпілому забезпечується можливість задавати питання свідкові, допитуваному. Показання свідка, допитуваного відповідно до положень цієї статті, записуються за допомогою технічних засобів відеозапису і повністю вносяться в протокол.

Дещо схоже положення міститься також у КПК Республіки Білорусь, а саме ч.11 ст. 224/1, де регламентовано, що у випадку застосування до особи, яка бере участь у слідчих діях, що відбуваються за допомогою відеоконференцзв'язку, заходів із забезпечення безпеки, така особа може бути допитаною чи з її участю можуть проводитись очна ставка або впізнання за допомогою відповідних змін зовнішності (або) голосу, за яких її неможливо було б впізнати.

У КПК Республіки Білорусь можливість використання системи

відеоконференцз'язку передбачена не лише для допиту, а й для очної ставки та пред'явлення для впізнання. Таке положення міститься у ст.224/1, що також зазначає наступне: допит потерпілого, свідка, очна ставка або пред'явлення для впізнання осіб та (або) об'єктів за участю потерпілого або свідка, можуть бути проведені дистанційно в таких випадках: неможливості прибуття учасника процесу для здійснення слідчої дії за станом здоров'я або з інших поважних причин; необхідності забезпечення безпеки учасників кримінального процесу та інших осіб; якщо потерпілий або свідок є неповнолітніми [5].

Відповідно до ч.9 ст.210 КПК Республіки Казахстан, за рішенням особи, яка здійснює досудове розслідування, а також на прохання підозрюваного, обвинуваченого, свідка або потерпілого, під час допиту можуть бути застосовані звуко- та відеозапис, про що допитуваний повідомляється напередодні.

Окрім цього, акцентується увага на тому, що аудіо- та відеозаписи повинні відображати весь хід допиту і містити повністю свідчення допитуваних осіб, а запис частини допиту та повторення спеціально для запису свідчень, даних під час того ж допиту, не допускаються (таке ж положення міститься в ч.3 ст.219 КПК Республіки Білорусь). Після закінчення допиту звуко- та відеозапис повністю відтворюються для допитуваного та його заявою, опосередком якої засвідчується їх правильність [6].

Варто також зазначити, що, згідно з ч.5 ст.210 КПК Республіки Казахстан, якщо показання пов'язані з цифровими даними або іншими відомостями, які важко утримати в пам'яті, допитуваний має право користуватися документами і записами в письмовій чи будь-якій іншій формі, які за клопотанням або за згодою допитуваної особи, можуть бути долучені до протоколу.

У коментарі до даної статті вказано, що для реалізації такого права не вимагається дозвіл особи, яка проводить допит. За клопотанням допитуваної особи документи і записи особа, яка проводить допит, має право додати до протоколу допиту в разі, якщо вони мають значення у справі, а для залучення їх до протоколу з ініціативи особи,

яка проводить допит, необхідна згода допитуваної особи. У випадку, якщо така згода не отримана, особа, яка проводить допит, має право винести постанову про їх виїмку і приєднання до справи [7].

Проведення допиту за допомогою відеозв'язку регламентується статтею 213 КПК Республіки Казахстан, де вказано, що допит потерпілого, свідка може бути проведений з використанням науково-технічних засобів у режимі відеозв'язку у випадках: 1) неможливості безпосереднього прибуття особи до органу, що веде кримінальний процес, за місцем розслідування (розгляду) кримінальної справи за станом здоров'я або з інших поважних причин; 2) необхідності забезпечення безпеки особи; 3) проведення допиту малолітнього або неповнолітнього свідка, потерпілого; 4) необхідності забезпечення дотримання строків досудового розслідування, судового розгляду справи; 5) наявності причин, що дають підстави вважати, що допит буде ускладнюватись або пов'язаний із зайвими витратами.

Рішення про здійснення дистанційного допиту приймається особою, яка здійснює розслідування справи, за власною ініціативою або за клопотанням сторони чи інших учасників кримінального процесу, або за вказівкою прокурора. Використання при дистанційному допиті науково-технічних засобів і технологій повинно забезпечувати належну якість зображення і звуку, а також інформаційну безпеку. З метою забезпечення безпеки особа, за її клопотанням, може бути допитаною в режимі відеозв'язку зі змінною зовнішності і голосу, що унеможливить її впізнання (ч.4 ст.213 КПК Республіки Казахстан).

У протоколі дистанційного допиту зазначаються відомості про науково-технічні засоби відеозапису, за допомогою яких проводиться слідча дія. Вимога щодо внесення в протокол доповнення і уточнення допитуваною особою підлягає обов'язковому виконанню, а протокол після його підписання направляється особі, яка здійснює розслідування справи [6].

Можливість дистанційного провадження передбачена і для розгляду справ у суді апеляційної інстанції, зокрема, в ч.2 ст.428

КПК Республіки Казахстан вказано, що у випадку надходження від засудженого, що міститься під вартою, клопотання про участь у судовому засіданні апеляційної інстанції при розгляді скарги або клопотання прокурора, спрямованих на погіршення його становища, суд апеляційної інстанції видає ухвалу про розгляд справи з безпосередньою участю засудженого або з використанням науково-технічних засобів, що дозволяють забезпечити дистанційну участь у провадженні такої особи.

Також особа, яка перебуває під вартою, за допомогою забезпечення застосування науково-технічних засобів може брати участь у судовому розгляді справ щодо клопотань про відновлення провадження у справі за нововиявленими обставинами в режимі відеозв'язку (ч.6 ст.106 КПК Республіки Казахстан) [7].

Глава 59 КПК Республіки Казахстан містить детальну правову регламентацію питання правової допомоги. У статті 576 розглянуто аспекти виконання відповідних процесуальних дій за допомогою відеозв'язку. За запитом компетентного органу іноземної держави процесуальні дії проводяться за місцем знаходження особи за допомогою відеозв'язку в наступних випадках: 1) неможливості прибуття викликаних осіб до компетентного органу іноземної держави; 2) забезпечення безпеки осіб; 3) інших підстав, передбачених міжнародним договором Республіки Казахстан (ч.1 ст. 576 КПК Республіки Казахстан) [7].

Компетентний орган запитуючої сторони також повинен забезпечити участь перекладача під час проведення відеозв'язку. Протокол процесуальної дії і носії відеоінформації направляються до компетентного органу запитуючої сторони (ч.5 ст. 576 КПК Республіки Казахстан).

Ст.217 КПК Республіки Казахстан містить досить широке обґрунтування необхідності депонування свідчень, зокрема, зазначається, що право клопотання про здійснення такої процесуальної дії мають не лише прокурор, обвинувачений та захисник, а й підозрюваний, слідчий та начальник органу дізнання в разі, якщо є підстави вважати, що пізніший їх допит у ході досудового

розслідування або судового засідання може виявитися неможливим у силу об'єктивних причин (постійне проживання за межами Республіки Казахстан, виїзд за кордон, важкий стан здоров'я, застосування заходів безпеки), а також з метою виключення наступних допитів неповнолітніх свідків і потерпілих для виключення впливу, що сприятиме травмуванню їх психіки. До звернення особа, яка здійснює досудове розслідування, докладає матеріали кримінальної справи, що підтверджують необхідність депонування показань потерпілого, свідка.

У звичну діяльність судів внесла свої корективи світова пандемія COVID-19, під час якої людство змушене пристосовуватись до нових реалій життя. Зміни не могли не торкнутися і судової гілки влади, де були вжиті відповідні заходи для забезпечення доступу до правосуддя як незмінної складової принципу верховенства права поряд із заходами превентивного характеру.

Верховний Суд Республіки Казахстан закликав місцеві суди забезпечити неухильне дотримання Постанови для виключення ризиків зараження COVID-19 у будівлях судів і створення безпечних умов для відвідувачів, суддів і працівників. Рекомендовано посилити санітарно-дезінфекційний режим, продовжити вимірювання температури тіла відвідувачів, не допускати в приміщення судів осіб з ознаками, що не виключають COVID-19.

Оскільки фізична присутність сторін на судових процесах збільшує ризик поширення COVID-19, наполягалося на віддаленому форматі роботи, який показав затребуваність і адекватність застосування ІТ-технологій при прийнятті важливих державних рішень.

З огляду на напрацьований позитивний досвід, суди продовжують функціонувати в режимі онлайн, а проведення судових засідань у кримінальних справах з фізичною присутністю сторін у будівлі суду допускається тільки у виняткових випадках. Скарги, клопотання і інші документи рекомендується направляти за допомогою «Судового кабінету», а протоколи про адміністративні правопорушення та матеріали, що містяться

на паперових носіях, сканувати і відправляти в електронному форматі [8].

Користувачі «Судового кабінету» – єдиного електронного вікна до доступу до всіх судових послуг – можуть з будь-якого гаджета, не виходячи з дому, направити в суд понад 90 видів електронних звернень. «Судовий кабінет» дозволяє побачити реєстрацію звернення, його рух у суді (статус), отримати судовий акт і аудіо-, відеозапис засідання. Такий сервіс значно економить кошти з документообігу, але, перш за все, він дає можливість стороні брати участь в засіданні без виїзду в суд, незалежно від місця свого знаходження. Для цього йому достатньо звернутися із заявою у «Судовому кабінеті», який йому повідомить про час виходу на відеоконференцв'язок з судом [9].

Судам доручено забезпечити швидкий розгляд справ, пов'язаних: з інтересами невизначеного кола осіб, а також соціально захищених категорій громадян, трудових колективів; з обмежувальними заходами (карантин); з порядком наказного та спрощеного провадження; з вимогами про стягнення заробітної плати, аліментів, трудових та інших спорів за участю медичних працівників [8].

Варто також зазначити, що доцільною була б імплементація у вітчизняне законодавство такого ж застосунку, як «Судовий кабінет», що успішно функціонує у Республіці Казахстан. Затвердження на законодавчому рівні легітимності такого інституту сприяло б ефективному здійсненню своїх повноважень органами судової влади, а також забезпечувало значну економію часу та фінансів для учасника процесу, який бажає подати звернення до суду.

Судові справи у Республіці Молдова також можуть відбуватися в режимі он-лайн, за допомогою електронної пошти відповідної судової інстанції [10].

Суди Естонії надається перевага розгляду судових справ при можливості в письмовому вигляді. Якщо судову справу не можна відкласти, суд проводить засідання або іншу процесуальну дію за допомогою технічних засобів зв'язку. Якщо для певних процесуальних дій використання науково-технічних засобів неможливе, суд ухвалює рішення

про проведення засідання виходячи з умов конкретної справи [11].

Висновки

Практика використання науково-технічних технологій у кримінальному процесі не є новинкою вже протягом тривалого часу, тому їх застосування та закріплення на нормативному рівні свідчить про відповідність норм законодавства сучасним реаліям. Застосування дистанційного судового провадження, що регулюється кримінальними процесуальними кодексами багатьох держав світу, сприяє підвищенню якості правосуддя, забезпеченню його доступності та реалізації права на судовий захист, оптимізації строків розгляду справ та економії фінансів.

На прикладах кримінального процесуального законодавства таких держав, як Естонія, Республіки Білорусь, Молдова та Казахстан, розглянуто основні аспекти правової регламентації дій, пов'язаних із використанням технічних засобів для забезпечення можливості вчинення певних процесуальних дій дистанційно. Особливої актуальності ця тема набула в сучасних умовах, під час застосування можливих способів для стримування поширення коронавірусної інфекції COVID-19.

Література

1. Шульга Н.В. Проведення процесуальних дій в режимі відеоконференції у кримінальному провадженні: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юр. наук : 12.00.09. Київ, 2019. 208 с.
2. Антонович Е.К. Использование цифровых технологий при допросе свидетелей на досудебных стадиях уголовного судопроизводства (сравнительно-правовой анализ законодательства Российской Федерации и законодательства некоторых иностранных государств) Актуальные проблемы российского права. 2019;(6):125-136. <https://doi.org/10.17803/1994-1471.2019.103.6.125-136>
3. Уголовно-процессуальный кодекс Эстонии от 12.02.2003. URL: <https://www.juristaitab.ee/ru/zakonodatelstvo/ugolovno-processualnyy-kodeks> (дата звернення: 29.10.2020)

4. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Молдова от 14.03.2003-№ 122-XV URL: http://continent-online.com/Document/?doc_id=30397729#pos=6;-143 (дата звернення: 29.10.2020)

5. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Беларусь 16.06.1999-№ 295-З. URL: <https://etalonline.by/document/?regnum=hk9900295> (дата звернення: 02.11.2020)

6. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Казахстан от 04.07.2014 № 231-V. URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=31575852&doc_id2=31575852#pos=3;-81.80000305175781&pos2=3772;-83.80000305175781 (дата звернення: 29.10.2020)

7. Комментарий к главе 26 УПК Республики Казахстан. URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=33547929#pos=5;-108 (дата звернення: 05.11.2020)

8. Как работают суды после снятия режима ЧП? Верховный суд Республики Казахстан: веб-сайт. URL: <https://sud.gov.kz/rus/news/kak-rabotayut-sudy-posle-snyatiya-rezhima-chp> (дата звернення: 07.11.2020)

9. Казахстанцы могут обратиться в суд с любого гаджета. Верховный суд Республики Казахстан: веб-сайт. URL: <https://sud.gov.kz/rus/news/kazahstancy-mogut-obratitsya-v-sud-s-lyubogo-gadzhet> (дата звернення: 07.11.2020)

10. Коронавирус в Молдове. News Maker: веб-сайт. URL: <https://newsmaker.md/rus/novosti/koronavirus-v-moldove-kak-budut-rabotat-sudy-v-kishineve-v-usloviyah-karantina/> (дата звернення: 07.11.2020)

11. Во время чрезвычайного положения суды больше применяют письменные произ-

SUMMARY

The article analyzes the interpretation and practice of using such modern technology as video conferencing in criminal proceedings. Examples of the possibility of remote proceedings, its legal grounds and features of legal regulation in the procedural legislation of some countries are given. This issue is relevant in the context of quarantine imposed to prevent the spread of COVID-19 infection.

Ukrainian criminal procedural legislation, as well as the legislation of foreign countries, provides for the possibility of deciding on certain investigative or procedural actions by videoconference, if at the stages of pre-trial investigation or trial the direct participation of a person is impossible for a number of objective reasons.

Using video conferencing reduces travel time and associated costs; accelerates decision-making processes in emergencies; reduces the time of consideration of cases in courts of general jurisdiction; increases labor productivity; makes it possible to make more substantiated decisions by involving additional experts if necessary, etc.

The main aspects of remote proceedings were considered on the examples of criminal procedure legislation of different countries, such as Estonia, the Republic of Belarus, Moldova and Kazakhstan.

Key words: videoconferencing, remote interrogation, remote proceedings, procedural actions in videoconferencing mode for the period of quarantine.

водства и технические решения. DELFI: веб-сайт. URL: <https://rus.delfi.ee/daily/estonia/vremya-chrezvychajnogo-polozheniya-sudy-bolshe-primenyayut-pismennyye-proizvodstva-i-tehnicheskie-resheniya?id=89257157> (дата звернення: 07.11.2020)